

Meldformulier maritieme vondsten – IJzeren scheepswrakken Noordzee v0.3

Melder van de vondst: **Wrakduikteam Zeester**

Vinder van de vondst:

Datum gevonden: 23-09-2016

Vinder maakt zelf ook melding: ~~Ja~~ Nee

Adres: .....

Postcode: .....

Plaats: .....

Tel: .....

Email: .....

Positiegegevens

Hydro nr.: .....

Positie WGS84: .....° ..... ' ..... N / .....° ..... ' ..... O

Wraknaam: E26? .....

Locatie: Noordzee / ~~Waddenzee~~ / ~~Dld~~

Vondstbeschrijving

Welke vondst is geborgen: Lamp en handwiel

Toestand: Compleet/~~fragment~~

Vondst: Scheepsresten/~~lading~~/~~inboedel~~

Anders nl.: .....

Materiaal: ~~IJzer~~/Koper/~~Lood~~/~~Brons~~/~~Aardewerk~~/~~glaswerk~~

Anders nl.: .....

Collectie

In welke collectie: ~~Wrakduikteam Zeester~~ / vinder

Anders nl.: .....

Stelt de vinder het object ter beschikking voor educatieve doeleinden aan

Wrakduikteam Zeester: Ja ~~Nee~~

Documentatie

Nr./naam van foto's: 202947-204559-204758-204802-204856-204924-204932-205038-205106-205240-205758-205813

De documentatie wordt beheerd door: Wrakduikteam Zeester

Vondstomstandigheden

Waar is de vondst aangetroffen: In het wrak/~~naast het wrak~~/~~in de zeebodem~~

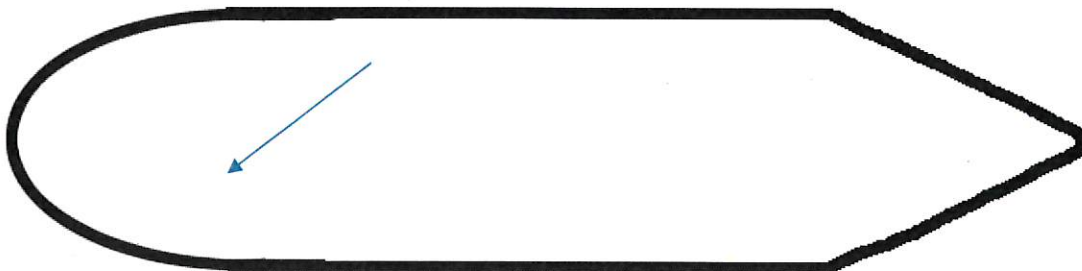
Hoe is de vondst aangetroffen: ~~tijdens visnetten verwijderen~~/~~recreatie duik~~/onderzoek

Was er kans dat deze vondst weg kon spoelen: Ja ~~Nee~~

Kan deze vondst bijdragen aan de identificatie van het wrak: Ja ~~Nee~~

Hoe kan deze vondst helpen bij identificatie? Tekens op de lamp/makelaardij etc.

Vondstlocatie, probeer met een kruis aan te geven waar je de vondst hebt gevonden.

Meldformulier maritieme vondsten – IJzeren scheepswrakken Noordzee v0.3 Melder van de vondst: **Wrakduikteam Zeester**Vinder van de vondst: [redacted]

Datum gevonden: ...23.....-.....09.....-.....2016...

Vinder maakt zelf ook melding: Ja / Nee

Adres: .....

Postcode:.....

Plaats: .....

Tel: [redacted]Email: [redacted]**Positiegegevens**

Hydro nr.: .....

Positie WGS84: .....° ..... ' ..... N / .....° ..... ' ..... O

Wraknaam: ...E5.....

Locatie: Noordzee / ~~Waddenzee~~ / ~~Dld.~~**Vondstbeschrijving**

Welke vondst is geborgen: Plaat t.b.v. brandstoftoevoer aan stuurboordzijde

Toestand: Compleet/~~fragment~~Vondst: ~~Scheepsresten/lading/inboedel~~

Anders nl.: identificatie.....

Materiaal: ~~IJzer/Koper/Lood/Brons/Aardewerk/glaswerk~~

Anders nl.: .....

CollectieIn welke collectie: Wrakduikteam Zeester / ~~vinder~~

Anders nl.: .....

Stelt de vinder het object ter beschikking voor educatieve doeleinden aan

Wrakduikteam Zeester: Ja / ~~Nee~~**Documentatie**

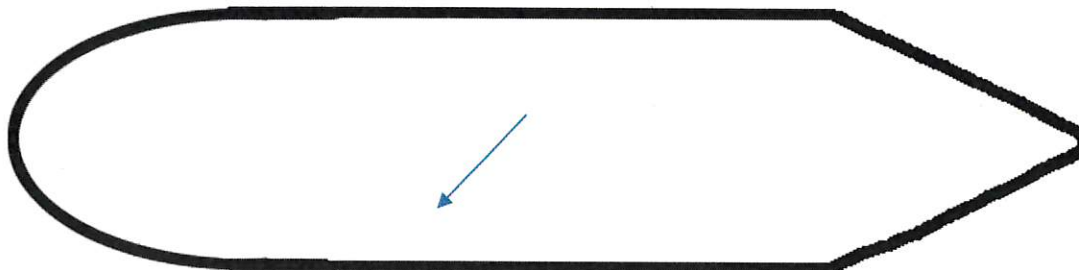
Nr./naam van foto's: 23-09-2016-E5-1

De documentatie wordt beheerd door: Wrakduikteam Zeester

VondstomstandighedenWaar is de vondst aangetroffen: In het wrak/~~naast het wrak~~/~~in de zeebodem~~Hoe is de vondst aangetroffen: ~~tijdens visnetten verwijderen~~/~~recreatie duik~~/onderzoekWas er kans dat deze vondst weg kon spoelen: Ja / ~~Nee~~Kan deze vondst bijdragen aan de identificatie van het wrak: Ja / ~~Nee~~

Hoe kan deze vondst helpen bij identificatie? ...Naam van de E5 staat bovenaan benoemd. Aan de hand van dit plaatje is onomstotelijk bewezen dat het hier gaat om de HMS E5 gaat.

Vondstlocatie, probeer met een kruis aan te geven waar je de vondst hebt gevonden.

Meldformulier maritieme vondsten – IJzeren scheepswrakken Noordzee v0.3 Melder van de vondst: **Wrakduikteam Zeester**Vinder van de vondst: [REDACTED]Datum gevonden: 23-09-2016

Vinder maakt zelf ook melding: Ja / Nee

Adres: .....

Postcode: .....

Plaats: .....

Tel: .....

Email: .....

Positiegegevens

Hydro nr.: .....

Positie WGS84: .....° ..... ' ..... N / .....° ..... ' ..... O

Wraknaam: E 5

Locatie: Noordzee / Waddenzee / Dld.

VondstbeschrijvingWelke vondst is geborgen: Rampje

Toestand: Compleet/fragment

Vondst: Scheepsresten/lading (inboedel)

Anders nl.: ter identificatie

Materiaal: IJzer/Koper/Lood/Brons/Aardewerk/glaswerk

Anders nl.: .....

Collectie

In welke collectie: Wrakduikteam Zeester / vinder

Anders nl.: .....

Stelt de vinder het object ter beschikking voor educatieve doeleinden aan

Wrakduikteam Zeester: Ja / Nee

Documentatie

Nr./naam van foto's: .....

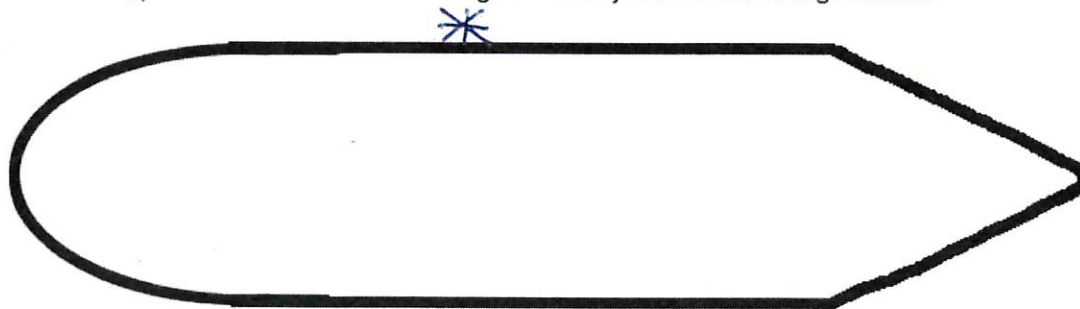
De documentatie wordt beheerd door: Wrakduikteam Zeester

VondstomstandighedenWaar is de vondst aangetroffen: In het wrak/naast het wrak/in de zeebodemHoe is de vondst aangetroffen: tijdens visnetten verwijderen/recreatie duik/onderzoekWas er kans dat deze vondst weg kon spoelen: Ja / Nee Verdwijnen ook 2nd.Kan deze vondst bijdragen aan de identificatie van het wrak: Ja / Nee

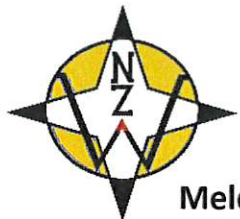
Hoe kan deze vondst helpen bij identificatie? .....

Codes en cijfers staan op voorwerp

Vondstlocatie, probeer met een kruis aan te geven waar je de vondst hebt gevonden.

Meldformulier maritieme vondsten – IJzeren scheepswrakken Noordzee v0.3

Melder van de vondst: **Wrakduikteam Zeester**

Vinder van de vondst: [redacted]

Datum gevonden: ...23...9.....2016.....

Vinder maakt zelf ook melding: Nee

Adres: [redacted]

Postcode: [redacted]

Plaats: [redacted]

Tel: [redacted]

Email: [redacted]

Positiegegevens

Hydro nr.: .....

Positie WGS84: .....° ..... ' .....N / .....° ..... ' .....O

Wraknaam: ...E26.....

Locatie: Noordzee .

Vondstbeschrijving

Welke vondst is geborgen: ...Armatuur/lamp.....

Toestand: Compleet (maar zonder glas en gloeilamp)

Vondst: Scheepsresten Anders nl.: .....

Materiaal: Brons Anders nl.: .....

Collectie

In welke collectie: vinder Anders nl.: .....

Stelt de vinder het object ter beschikking voor educatieve doeleinden aan

Wrakduikteam Zeester: Ja

Documentatie

Nr./naam van foto's: .....

De documentatie wordt beheerd door: Wrakduikteam Zeester

Vondstomstandigheden

Waar is de vondst aangetroffen: Buiten het wrak

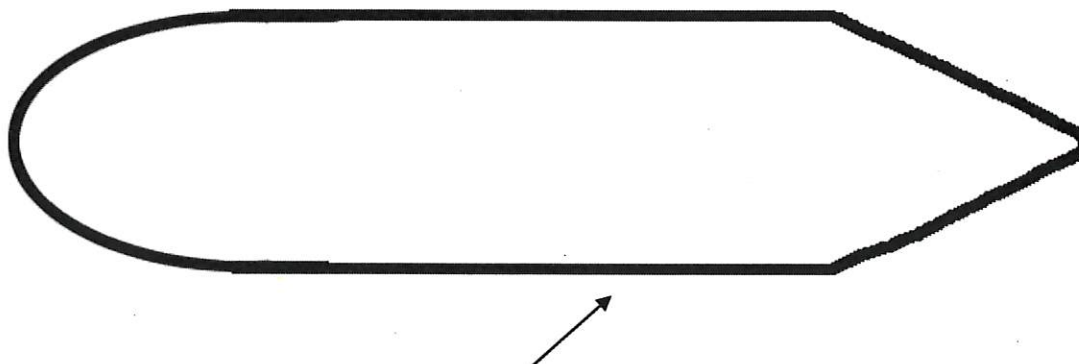
Hoe is de vondst aangetroffen: onderzoek

Was er kans dat deze vondst weg kon spoelen: Ja

Kan deze vondst bijdragen aan de identificatie van het wrak: Mogelijk

Hoe kan deze vondst helpen bij identificatie? Tekens of nummers op het armatuur waaruit fabrikant afgeleid kan worden. Er zijn na het reinigen en schoonmaken geen tekens/ cijfers aangetroffen

Vondstlocatie, probeer met een kruis aan te geven waar je de vondst hebt gevonden.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: zondag 1 oktober 2017 18:29
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: vondst formulieren
Bijlagen: 23-09-2016-E5-1.jpg; IMG 1-lamp E5.jpg; IMG 2-lamp E5.jpg; IMG 3-lamp E5.jpg; Meldformulier Maritieme Vondsten sportduikers 23-09-2016 Plaatje E5.docx; Melding [REDACTED] 23-09-2017.pdf; melding [REDACTED] 23-9-2016.pdf; Noordzeewrakken Vondsformulier E 5 lampje.pdf; traptrede1.jpg; traptrede2.jpg; Vondstformulier armatuur E26.docx; Vondstformulier armatuur E26.pdf; Meldformulier mogelijke identificatie nieuw wrak.docx; Meldformulier mogelijke identificatie nieuw wrak.pdf

Categorieën: Categorie Groen

[REDACTED]

Bijgaand de vondst formulieren van het route duiken en meerdere.

[REDACTED]

Evaluatievragen pilotproject Onderwaterarcheologie Noordzee

Op 27 januari 2017 zijn de afspraken in het kader van het "pilotproject Noordzee" ondertekend door Stichting Noordzeewrakken/Duikteam Zeester en de RCE.

De Pilot had tot doel om de wenselijkheid en mogelijkheden te verkennen om sportduikers onder voorwaarden vondsten te laten verzamelen. In de Erfgoedwet zijn de mogelijkheden daartoe beperkt, terwijl wel wordt aangenomen dat sportduikers hiermee een positieve bijdrage aan de archeologische monumentenzorg zouden kunnen leveren. Erfgoed dat acuut bedreigd wordt kan door sportduikers worden veiliggesteld worden. Tevens zouden hun vondsten kunnen helpen om onderwatervindplaatsen te identificeren. Naast de pilot Noordzee zijn er op Texel en in Zeeland vergelijkbare pilots gehouden. De pilots zijn op 1 juli 2017 (feitelijk 27 juni) beëindigd, omdat de RCE vanaf dat moment niet meer over een opgravingsvergunning beschikte.

Behalve de ondertekenaars van de pilot spelen ook de volgende stakeholders een belangrijke rol:

- Rijkswaterstaat, Directie Zee en Delta;
- de Erfgoedinspectie;
- de Kustwacht en
- het ministerie van Defensie

Ook deze stakeholders zijn gevraagd aan de evaluatie deel te nemen. Met onderstaande vragen wordt de Pilot Noordzee geëvalueerd. De uitkomsten van de evaluatie dienen als input voor besluitvorming over nadere regelgeving voor sportduikers.

De hoofdvragen die hier gesteld worden zijn:

- 1. Wat is de meerwaarde voor de archeologische monumentenzorg is van een regeling waarin sportduikers artefacten mogen opduiken;**
- 2. Hoe zou een dergelijke regeling er uit kunnen zien (dit onderdeel betreft met name de werkbaarheid van de afspraken)?**

Om deze vragen te kunnen beantwoorden zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

Deelvragen onder 1:

- a. Wat heeft de pilot opgeleverd aan nieuwe vindplaatsen of nieuwe kennis over reeds bekende vindplaatsen?**

ANTWOORD:

We hebben aan de hand van de pilot kunnen duiken in de vaarroute. Het duiken in de route heeft een 3 tal nieuwe wrakken opgeleverd, te weten:

vermoedelijk E26 (nader te onderzoeken)

E5

Stoomschip (nader te onderzoeken)

De MEWA is dit jaar nader onderzocht door het team. Door de geborgen artefacten kunnen we het verhaal achter de MEWA nader onderzoeken. Door de vondsten gevonden op het wrak weten we inmiddels dat het moet gaan om de MEWA 10 of MEWA 15.

In 2018 willen we dit nader onderzoeken en deze ook gebruiken als onderzoeksvraag voor het NASII onderzoek.

- b. Wat heeft de pilot opgeleverd aan artefacten die anders verloren zouden zijn gegaan?**

ANTWOORD:

Meerdere, zie vondstformulieren.

Denk hierbij aan het vondstformulier van [REDACTED].

- c. Wat heeft de pilot opgeleverd aan het verspreiden van kennis bij een breder publiek?**

ANTWOORD:

Het brede publiek hebben we bewust vermeden om discussie in de media te voorkomen. De pilot heeft mede de handvaten gegeven om de wet op een aantal punten mogelijk te wijzigen.

- d. Wat heeft de pilot opgeleverd aan (nieuwe) samenwerkingen/betrokkenheid van anderen bij de maritiem archeologische monumentenzorg?**

ANTWOORD:

De volgende samenwerkingen zijn aan de hand van de pilot versterkt, te weten:

Museum Kaapskil

Duikteam Texel

Expositie Lauwersoog

Expositie Wrakketaria

Museum Schiermonnikoog

Wrakkenmuseum Terschelling

Groninger archieven

RCE

OCW

Kustwacht

Stichting nabestaanden

STIMON

LWAOW

BOS

Deelvragen onder 2:

- a. Zijn de afspraken van de pilot gevolgd (graag per pilot-afpraak aangeven)?**
- b. Indien dit niet gebeurd is, wat is daar voor de reden: was de afspraak bijvoorbeeld niet relevant, of was de afspraak niet werkbaar (wederom graag per pilotafpraak aangeven)?**

-Afspraak 1A/B: Is er een vaarplan ingediend bij de kustwacht en cc naar RCE, RWS, EGI en Defensie gestuurd?

ANTWOORD

Ja, de vaarplannen zijn consequent ingediend bij kustwacht en RCE

-Afspraak 1C: Is het vaarplan geactiveerd bij daadwerkelijk doorgaan van de duiktocht?

ANTWOOD

Ja, deze zijn geactiveerd

-Afspraak 1D: Is bij terugkomst een afmelding gedaan?

ANTWOORD

*Ja, nadat er gedoken was in de vaarroute hebben we ons afgemeld
Recreatieve duiken behoeften we ons niet af te melden.*

-Afspraak 2/3: Zijn er vondsten/dendromonsters verzameld, en zo ja is hier terughoudend mee omgegaan?

ANTWOORD

Ja, zeer terughoudend.

-Afspraak 4: Is er gebruik gemaakt van mechanische hulpmiddelen om objecten naar boven te krijgen?

ANTWOORD

Nee, absoluut niet

-Afspraak 5A: Is er sediment verwijderd? Zo ja is hiervoor een apart plan van aanpak bij RCE ingediend?

ANTWOORD

Nee

-Afspraak 5B: Is er overleg geweest tussen RCE en Defensie over dit plan van aanpak?

ANTWOORD

Nee, n.v.t.

-Afspraak 6A: Is er een logbestand bijgehouden van de waarnemingen?

ANTWOORD

Ja, logboek zeester

-Afspraak 6B: Is hierin informatie vastgelegd ten aanzien van de omvang, waargenomen objecten en fysieke toestand van de vindplaats?

ANTWOORD

ja

-Afspraak 7: Zijn de vondsten en waarnemingen binnen twee weken na terugkeer gemeld aan de RCE?

ANTWOORD

De vondsten zijn binnen 2 weken gemeld.

De vondstformulieren zijn door omstandigheden verlaat bij het RCE gemeld.

-Afspraak 8A: Heeft de stichting gezorgd voor een goede omgang met de vondsten (graag toelichten hoe deze er uit zag).

ANTWOORD

Ja, de vondstformulieren zijn correct ingevuld. De positie waar het artefact is aangegeven op het vondstformulier en de vinder wordt optimaal geassisteerd hoe het artefact in goede conditie blijft.

-Afspraak 8B: Zijn de vondsten aan de eigenaar overgedragen (indien eigenaar hierom heeft verzocht)?

ANTWOORD

Er heeft zich geen eigenaar bij ons gemeld.

Omgekeerd hebben we dit wel aangedragen. Hierop is tot op heden geen reactie op geweest.

c. Zou u de bepaalde afspraken graag anders zien, en zo ja hoe dan? Wat is hiervoor de reden?

ANTWOORD:

Nee, de afspraken die gemaakt zijn is op deze wijze prima.

Het aan,- en afmelden voor recreatieve Noordzee duiken zijn in overleg met de kustwacht geschrapt. Met uitzondering voor het duiken in de route. Dan melden wij ons aan op kanaal 16 en hierna over op het betreffende werkkanaal om in contact te blijven met het veiligheidsschip.

d. Mist u nog afspraken of vind u bepaalde afspraken overbodig? Zo ja welke?

ANTWOORD:

Nee, vooralsnog niet

Overige opmerkingen

Ruimte voor overige opmerkingen ten aanzien van de pilot.

Kan wrakduikteam Zeester in de geest van de pilot blijven opereren.

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: ingevuld vragenformulier Pilot Wrakduikteam Zeester
Datum: zondag 8 oktober 2017 14:41:21
Bijlagen: [Evaluatie Pilotproject Onderwaterarcheologie NoordzeeV290917\(2\) \(1\) ingevuld.pdf](#)

[REDACTED],

In de bijlage is het ingevulde vragenformulier bijgevoegd waar je om vroeg.
Graag tot aanstaande donderdag.
Is er, indien mogelijk, ook een parkeermogelijkheid in de parkeer garage van het RCE.
Het kenteken van onze auto is: [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Wrakduikteam Zeester

Samenvatting vondstformulieren**E 26**

Datum vondst: 23-09-2016
 Vondstformulier ingediend: ja
 Vondsten meegenomen? Ja tandwiel en lamp
 Ter identificatie of wegspoelen: beide
 Foto's van vondsten meegeleverd
 Aanvullende informatie over toestand van wrak: nee
 Vaarplan ingediend: wel van 23-9-2017 maar niet 2016. Klopt datum?

Bayern:

Datum vondst: 1-10-20017
 Vondstformulieren ingediend: ja 3 of 4 stuks
 Vondsten meegenomen: ja, fitting, koffiekop, gasmasker, (nog een koffiekop, wrsch. verkeerde melding: er is ook een glazen fles gevonden volgens de foto)
 Ter identificatie of weggespoeld: beide
 Foto: ja
 Aanvullende informatie voer toestand wrak: nee
 Vaarplan ingediend: ja

E5

Datum vondst: 23-09-2016
 Vondstformulieren ingediend: ja, 5 stuks (1 dubbel)
 Vondsten meegenomen: ja, plaat brandstoftoevoer, traptrede, telegraaf, lampje
 Ter identificatie of weggespoeld: sommige zaken wel ,niet alles. Nb: verdwijnen onder zand is niet hetzelfde als wegspoelen
 Foto's: ja
 Aanvullende informatie over toestand wrak? Wel een kleine situatie tekening
 Melding van expositie in museum Boze Wyf!
 Vaarplan ingediend: wel van 23-9-2017, maar niet 2016. Klopt datum?

Maersk

Datum vondst: 24-8-2017
 Vondstformulier ingediend: ja
 Vondsten meegenomen: nee
 Foto's: nee, wel film op facebook!
 Aanvullende info toestand wrak: nee
 Vaarplan ingediend: ?

Ernst Hecht

Datum vondst: 21-08-2017
 Vondstformulier ingediend: ja
 Vondsten meegenomen: nee wel filmbeelden van porcelein
 Fot:s nee, wel filmbeelden
 Aanvullende informatie over toestand wrak: ja
 Vaarplan ingediend: ?

Mewa:

Datum vondst: 30-9-2017
 Vondstformulier ingediend: ja 2x ( )
 Vondsten meegenomen: ja , aardewerk deksel en katoenen lap (kledij?)
 Ter identificatie of wegspoelen: beide
 Foto's : ja
 Aanvullende informatie over toestand wrak: nee
 Vaarplan ingediend: ja

Vraag: wat is er gedaan met katoen: qua conservering?

Vraag: ik heb een aantal vaarplannen van andere data en ik mis een aantal vaarplannen voor de data van bovengenoemde vondstmeldingen. Klopt dat?

Van: [redacted]
Aan: [redacted]@rws.nl; [redacted]
Onderwerp: samenvatting vondstmeldingen uit Pilot Noordzee
Datum: woensdag 11 oktober 2017 15:40:00
Bijlagen: [samenvatting Vondstformulieren.docx](#)

Beste allemaal,

Zoals ik gisteren al meldde heeft de pilot Noordzee weldegelijk resultaten opgeleverd, al zijn deze dan helaas niet onder de deelnemers van de pilot verspreid. Ik heb vanochtend de door de Zeester aangeleverde vondstmeldingen doorgenomen en de resultaten in bijgevoegd document, per wrak, kort samengevat. Zodoende krijgen jullie een eerste indruk. Uiteraard mogen jullie de vondstformulieren en foto's die zijn aangeleverd ook hebben, als jullie daar prijs opstellen. Het is een snelle scan dus er kunnen nog onvolkomenheden inzitten. Ik kon ook niet alle vondstmeldingen aan de ingediende vaarplannen koppelen. Dat bespreken we morgen ook.

Met groet,

Met vriendelijke groet, / With kind regards,

[redacted]
senior beleidsmedewerker Maritiem

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap / Ministry of Education, Culture and Science

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / Cultural Heritage Agency
Smallepad 5 | 3811 MG | Amersfoort
Postbus 1600 / P.O. Box 1600 | 3800 BP | Amersfoort | The Netherlands

.....
[redacted]
[redacted]
[redacted]@cultureelerfgoed.nl

Bekijk hier het nieuwe E-magazine van het Maritiem Programma!
(also available in English)
<http://www.maritiemprogramma.nl/magazine/>

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

@cultureelerfgoed.nl
Verslagnummer

verslag

Evaluatie Pilot Noordzee

Vergaderdatum	12 oktober 2017
Vergaderplaats	RCE, Amersfoort
Aanwezig	(stichting Noordzeewrakken, Zeester), (Stimon, Zeester), (Zeester), (RCE), (RCE), (EGI), (RWS Zee en Delta), (RCE)
Afwezig	(Defensie, stichting nabestaanden onderzeeboten), (Kustwacht)
Voorzitter	
Kopie aan	

1. Welkom en mededelingen

Afmeldingen:

heeft zich afgemeld voor het overleg. Hij is gevallen en daardoor even niet mobiel

heeft per mail laten weten dat de Kustwacht geen capaciteit meer heeft om een bijdrage aan de pilot of het vervolg te geven.

stelt zich kort voor aan de deelnemers van het overleg. Hij heeft vanuit RCE, afdeling Strategie en Internationaal een aantal maritieme beleidstaken op zich genomen, waaronder de nieuwe regelgeving voor sportduikers.

vraagt hoe het zit met de aanvraag Waddenfonds. geeft aan dat de aanvraag nog loopt.

vraagt om de contacten met Duitsland en Engeland toe te voegen aan de agenda.

2. Pilot Noordzee: algemene bevindingen

De algemene indruk is dat de pilot goed is verlopen, de afspraken werkbaar zijn en er voor de Archeologische Monumentenzorg nuttige resultaten zijn gehaald.

De pilot heeft nieuwe kennis opgeleverd over een aantal scheepswrakken, met name in de vaarroute (project in 2016). Deze wrakken kunnen zelden worden bedoken om dat het duiken in de vaarroute aan strenge veiligheidsregels is

onderworpen. Deze duikactie heeft tot de identificatie van 2 onderzeeërs (E5 en (vermoedelijk E26) opgeleverd en tot meer kennis over een wrak dat op basis van de vondsten een Duits stoomschip lijkt te zijn uit het tweede of derde kwart van de twintigste eeuw.

heeft fraaie filmbeelden van diverse wrakken gemaakt, waarmee het brede publiek, o.a. via social media over de wrakken geïnformeerd kunnen worden. De vondsten, waaronder de telegraaf van het stoomschip, worden tentoongesteld, waarmee ook een breder publiek wordt bereikt (Tentoonstellingen op Schiermonnikoog, Terschelling, Eemshaven en Lauwersoog). Vanuit de Zeester worden er ook lezingen gegeven over hun onderzoek op de Noordzee.

. Vanuit de Stimon wordt ook gewerkt aan 3D-beelden van wrakken. geeft aan graag op dezelfde voet verder te willen gaan, andere met nader onderzoek naar de Mewa. De Zeester zou de nadere identificatie van dit wrak graag in het kader van de NAS-cursus deel 2 oppakken.

De pilot heeft verder een meerwaarde gehad voor wat betreft het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden. Niet op de laatste plaats is de samenwerking tussen de overheid en de sportduikers geïntensifieerd en is er meer wederzijds begrip ontstaan.

De vaarplannen en vondstmeldingen zijn helaas niet bij alle deelnemers aan de pilot terecht gekomen. Dit wordt alsnog rechtgezet en is een leerpunt voor de toekomst.

Voor de toekomstige regelgeving zijn er nog wat vraagtekens bij de meerwaarde van het indienen van een vaarplan. Voor het duiken in de vaarweg is het logisch, maar wat is de meerwaarde voor het vaarplan voor een recreatieve duik?

geeft aan dat de vaarplannen voor zowel de toezichthouders weldigelijk een meerwaarde hebben. Als er duikactiviteiten worden gesignaleerd en er ligt een vaarplan, dan is duidelijk dat er afspraken zijn gemaakt. Wat EGI betreft is het dus een handig controle mechanisme.

De Zeester geeft aan dat het voor hen niet veel werk is om een vaarplan in te dienen.

3. Pilot afspraken, puntsgewijs

Afspraken over vaarplannen

Er zijn in totaal zes vaarplannen ingediend (waarvan één, vooruitlopend op de pilot in september 2016 en vijf in 2017). Er zijn daarnaast twee duiken via een email gemeld. Enige opmerking hierbij is dat de plannen naar de Kustwacht en RCE gestuurd, maar niet naar EGI, RWS en Defensie.

De vaarplannen zijn vervolgens geactiveerd op het moment dat daadwerkelijk werd uitgevaren. Niet alle vaartochten zijn afgemeld. De Zeester heeft met de Kustwacht afgesproken dat dit alleen hoeft als er in de route werd gedoken. De Zeester meldt zich overigens wel altijd af bij de verkeerscentrale op Schiermonnikoog (is zeeverkeerspost van RWS).

Afspraken over vondsten melden en verzamelen

Er is terughoudend omgegaan met het verzamelen van vondsten. In totaal zijn er dertien vondstmeldingsformulieren ingeleverd. Negen hiervan dateren uit 2016, toen er vooruitlopend op de pilot in de vaargeul is gedoken, met toestemming van de RCE, Defensie en de Kustwacht. De overige vier vondstmeldingen dateren uit 2017. Twee ervan betreffen vondstmeldingen waarbij geen vondsten zijn verzameld maar wel filmbeelden zijn gemaakt. Van alle vondsten zijn foto's gemaakt die met de meldformulieren zijn meegestuurd.

Over het algemeen is het aannemelijk dat deze vondsten ofwel ter identificatie ofwel vanwege dreigende erosie zijn meegenomen. In een enkel geval kunnen hier wel wat vraagtekens bij gezet worden. De traprede van de E5 (vondst uit 2016) roept wat vragen op. [ ] en [ ] geven aan dat ook op trapredes kenmerken kunnen zitten die kunnen helpen bij de identificatie. Overigens geven zij aan dat de traprede niet door hen zelf is meegenomen.

[ ] merkt op dat er wat betreft het invullen van de posities op de vondstmeldingsformulieren nog wat verbetering mogelijk is.

Bij het verzamelen is geen sediment verwijderd en zijn geen mechanische hulpmiddelen gebruikt. Het verwijderen van de telegraaf (grootte ca 1 meter), is een airballon gebruikt.

Er zijn ook logbestanden bijgehouden van de waarnemingen. Daarin wordt voor nieuw ontdekte wrakken ook bijgehouden hoe het wrak er bij ligt.

Klaas vertelt dat de toestand van reeds bekende wrakken, bijvoorbeeld of ze achteruit zijn gegaan, vaak wel aan boord wordt besproken, maar niet zozeer wordt vastgelegd.

[ ] en [ ] geven aan dat deze informatie voor de archeologen wel erg waardevol is, dus dat het mooi zou zijn als daar op de vondstformulieren wat over opgeschreven wordt (bijvoorbeeld over schroeven die er bij de vorige duik nog wel waren, maar nu zijn verdwenen). Ook filmbeelden kunnen hier natuurlijk bij helpen.

Omgang met opgedoken vondsten

Niet alle vondsten zijn binnen twee weken gemeld. [ ] legt uit dat dit o.a. te maken heeft gehad met de interne communicatie waardoor de indruk was ontstaan dat de vondstmeldingen waren gedaan, terwijl dit niet zo bleek te zijn. Voor 2017 is nu alles gemeld. Dit blijft wel een aandachtspunt voor de toekomst.

[ ] en [ ] geven aan goede ondersteuning te hebben bij de conservering van vondsten. Als voorbeeld wordt de strik van textiel genoemd. Die is netjes geconserveerd.

Er zijn (nog) geen vondsten aan de eigenaar overgedragen. Daarvoor zijn geen verzoeken bij de Zeester binnengekomen. Er wordt wel gezocht naar contact met de eigenaren, zowel in Duitsland als Engeland voor de teruggaven van vondsten uit andere projecten (buiten de pilot).

Overige opmerkingen

Eigenlijk geen. De afspraken zijn goed werkbaar gebleken. Er worden geen zaken gemist.

4. Contact met Engeland en Duitsland

De Zeester is benaderd door het Duitse consulaat met het dringende verzoek de objecten die van de Mainz zijn gehaald terug te geven. De Zeester staat hier niet onwelwillend tegenover maar krijgt geen gehoor aan Duitse zijde om hierover nadere afspraken te maken. De Zeester wil graag dat de objecten in een museum komen.

Een vergelijkbare zaak doet zich voor met objecten van de HMS E3, die de Zeester aan het VK wil overhandigen. Ook daar blijft het stil aan de Britse kant. RCE heeft in de Engelse zaak proberen te bemiddelen maar tot op heden nog met weinig succes. Wat betreft Duitsland, ook daar heeft RCE ervaren dat het moeilijk is om contact te leggen over wrakken uit WOII. Hopelijk gaat de ratificatie van het Unesco onderwatervedrag ervoor zorgen dat Duitsland een aanspreekpunt krijgt.

5. Vervolgtraject

De pilots zijn per 1 juli 2017 beëindigd. Ze kunnen ook niet verlengd worden aangezien de RCE niet meer over een opgravingsvergunning beschikt. Deze vergunning is namelijk vervangen door een opgravingscertificaat waarbij het niet mogelijk is om anderen onder jouw vergunning te laten opgraven.

De resultaten van de drie pilots worden gebruikt als input voor een permanente regeling voor sportduikers. Het is de bedoeling deze zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de regeling voor vrijwilligers op het land. Inmiddels is er een gesprek geweest tussen het ministerie van OCW en de twee grootste koepels voor wrakduikers (LWAOV en Stimon) over hoe deze regeling er uit zal komen te zien.

Het zal echter nog wel even duren voordat er een nieuwe wettelijke regeling er daadwerkelijk is. In de tussenliggende periode zal er door de overheid echter niet gehandhaafd worden als er volgens de regels van de pilots vondsten wordt gedoken.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

@cultureelerfgoed.nl
Verslagnummer

verslag

Evaluatie Pilot Noordzee

Vergaderdatum	12 oktober 2017
Vergaderplaats	RCE, Amersfoort
Aanwezig	<div style="background-color: black; width: 100px; height: 1em; display: inline-block;"></div> (RCE), <div style="background-color: black; width: 100px; height: 1em; display: inline-block;"></div> (RCE), <div style="background-color: black; width: 100px; height: 1em; display: inline-block;"></div> (EGI), <div style="background-color: black; width: 100px; height: 1em; display: inline-block;"></div> (RWS Zee en Delta), <div style="background-color: black; width: 100px; height: 1em; display: inline-block;"></div> <div style="background-color: black; width: 100px; height: 1em; display: inline-block;"></div> (RCE)
Afwezig	<div style="background-color: black; width: 100px; height: 1em; display: inline-block;"></div> (Defensie, stichting nabestaanden onderzeeboten), <div style="background-color: black; width: 100px; height: 1em; display: inline-block;"></div> (Kustwacht)
Voorzitter	<div style="background-color: black; width: 100px; height: 1em; display: inline-block;"></div>
Kopie aan	

Nabespreking Rijkspartners

De algemene indruk is dat de pilot goed is verlopen. De duikers lijken echt hun best te hebben gedaan om netjes te handelen. Deze groep zou een goede rol kunnen vervullen om andere wrakduikers te stimuleren om op een goede manier met wrakken om te gaan.

Duidelijk is dat de Stimon heel erg gericht is op Noordzeeduikers. Voor andere wateren zijn duikers veelal lid van LWAOW. Ook daar moeten afspraken mee worden gemaakt. OCW heeft hiervoor een koepeloverleg met Stimon en LWAOW in het leven geroepen.

De vraag is wat er straks met de vaarplannen moet gebeuren. geeft aan dat als er ook voor binnenwateren met vaarplannen gewerkt gaat worden, deze niet allemaal bij Zee & Delta terecht moeten komen (Westerschelde wel). Dit zal ook met worden besproken.

zou de vaarplannen ook graag voor de binnenwateren willen zien. Het zou dan echter wel eens om grote aantallen plannen kunnen gaan. Bovendien moeten de meldingen niet bij 1 persoon blijven hangen. Misschien moet hiervoor dan een dienstpostbus worden ingericht.

heeft gesproken over de takopvatting van de kustwacht ten aanzien van wrakduiken. Hun conclusie was dat duikactiviteiten als onderdeel van de nautisch beheertaak van de kustwacht kunne worden gezien. Je zou ze onder zogenaamde "evenementen" kunnen scharen waarvoor toestemming van de kustwacht nodig is.

Tegelijkertijd moeten we ons wel beseffen dat de capaciteit van de kustwacht erg schaars is, waardoor het begrijpelijk is dat ze activiteiten waarvoor ze geen duidelijke opdracht hebben niet meer uitvoeren.

De boodschap van de kustwacht aan OCW is duidelijk. Ga iets formeel regelen (inclusief capaciteit).

■ vraagt zich verder af in hoeverre het te verantwoorden is dat schepen van de rijksrederij ingezet worden voor duikactiviteiten van vrijwilligers. Het inzetten van deze schepen is enorm duur. Er zal dan wel een duidelijk belang van een van de rijkspartners (RCE, Defensie) achter moeten zitten).

Ten aanzien van inzet van de kustwacht: dit gaan RCE en EGI met E&K bespreken.

Samenvatting vondstformulieren

E 26

Datum vondst: 23-09-2016
Vondstformulier ingediend: ja
Vondsten meegenomen? Ja tandwiel en lamp
Ter identificatie of wegspoelen: beide
Foto's van vondsten meegeleverd
Aanvullende informatie over toestand van wrak: nee
Vaarplan ingediend: wel van 23-9-2017 maar niet 2016. Klopt datum?

Geen gopro filmbeelden van het wrak gemaakt? Dit zou toch wel het minste zijn wat gedaan zou kunnen worden aan het in kaart brengen van het wrak.

Bayern:

Datum vondst: 1-10-20017
Vondstformulieren ingediend: ja 3 of 4 stuks
Vondsten meegenomen: ja, fitting, koffiekop, gasmasker, (nog een koffiekop, wrsch. verkeerde melding: er is ook een glazen fles gevonden volgens de foto)
Ter identificatie of weggespoeld: beide
Foto: ja
Aanvullende informatie voer toestand wrak: nee
Vaarplan ingediend: ja

Geen gopro filmbeelden van het wrak gemaakt? Dit zou toch wel het minste zijn wat gedaan zou kunnen worden aan het in kaart brengen van het wrak.

E5

Datum vondst: 23-09-2016
Vondstformulieren ingediend: ja, 5 stuks (1 dubbel)
Vondsten meegenomen: ja, plaat brandstoftoevoer, traprede, telegraaf, lampje
Ter identificatie of weggespoeld: sommige zaken wel ,niet alles. Nb: verdwijnen onder zand is niet hetzelfde als wegspoelen
Foto's: ja
Aanvullende informatie over toestand wrak? Wel een kleine situatie tekening
Melding van expositie in museum Boze Wyf!
Vaarplan ingediend: wel van 23-9-2017, maar niet 2016. Klopt datum?

De vondsten zullen van 2017 zijn. In 2016 vond de identificatie plaats aande hand van de toen door Remy Luttik georganiseerde duik waarbij de Terschelling van RWS als veiligheidsschip vanuit de Kustwacht dienst deed.

Opmerkelijk is dat een traprede is geborgen. Ik vermoed dat dit een traprede van een toegangstrap naar binnen is?. De trap zal dus verwijderd zijn om gemakkelijker toegang tot de binnenkant van de duikboot te krijgen! Dus ook om bv het lampje en de telegraaf te kunnen verwijderen?.

Geen gopro filmbeelden van het wrak gemaakt? Dit zou toch wel het minste zijn wat gedaan zou kunnen worden aan het in kaart brengen van het wrak.

Maersk

Datum vondst: 24-8-2017
Vondstformulier ingediend: ja
Vondsten meegenomen: nee
Foto's: nee, wel film op facebook!
Aanvullende info toestand wrak: nee

Vaarplan ingediend: ?

Ernst Hecht

Datum vondst: 21-08-2017

Vondstformulier ingediend: ja

Vondsten meegenomen: nee wel filmbeelden van porcelein

Fot:s nee, wel filmbeelden

Aanvullende informatie over toestand wrak: ja

Vaarplan ingediend: ?

Mewa:

Datum vondst: 30-9-2017

Vondstformulier ingediend: ja 2x ( )

Vondsten meegenomen: ja , aardewerk deksel en katoenen lap (kledij?)

Ter identificatie of wegspoelen: beide

Foto's : ja

Aanvullende informatie over toestand wrak: nee

Vaarplan ingediend: ja

Vraag: wat is er gedaan met katoen: qua conservering?

Vraag: ik heb een aantal vaarplannen van andere data en ik mis een aantal vaarplannen voor de data van bovengenoemde vondstmeldingen. Klopt dat?

Al met al is er dus meer aandacht besteed aan het opduiken van losse artefacten dan aan het daadwerkelijk in kaart brengen van de wrakken en het vergaren van informatie over (de degradatie van) de wrakken. (Zie punt 6 van de afspraken van de pilot).

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: samenvatting vondstmeldingen uit Pilot Noordzee
Datum: donderdag 12 oktober 2017 9:56:08
Bijlagen: [samenvatting Vondstformulieren commentaar JS.docx](#)

Goedemorgen [REDACTED],

Ik ben nog even door jou samenvatting heengelopen en heb in rood wat commentaar bijgevoegd. Ik heb natuurlijk de originele rapporten en informatie niet gezien, maar ik vindt dat Zeester de pilot erg beperkt heeft uitgewerkt. Ook is zoals we gisteren al even bespraken niet inzichtelijk wat verder binnen en buiten deze pilot is bedoken.

Wellicht kun je er nog wat mee.

Groet,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 11 oktober 2017 15:48
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: samenvatting vondstmeldingen uit Pilot Noordzee

---

Van: [REDACTED] [\[REDACTED\]@cultureelerfgoed.nl](mailto:[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl)
Verzonden: woensdag 11 oktober 2017 15:41
Aan: [REDACTED] [\[REDACTED\]@rws.nl](mailto:[REDACTED]@rws.nl); [REDACTED]
Onderwerp: samenvatting vondstmeldingen uit Pilot Noordzee

Beste allemaal,

Zoals ik gisteren al meldde heeft de pilot Noordzee weldegelijk resultaten opgeleverd, al zijn deze dan helaas niet onder de deelnemers van de pilot verspreid. Ik heb vanochtend de door de Zeester aangeleverde vondstmeldingen doorgenomen en de resultaten in bijgevoegd document, per wrak, kort samengevat. Zodoende krijgen jullie een eerste indruk. Uiteraard mogen jullie de vondstformulieren en foto's die zijn aangeleverd ook hebben, als jullie daar prijs opstellen. Het is een snelle scan dus er kunnen nog onvolkomenheden inzitten. Ik kon ook niet alle vondstmeldingen aan de ingediende vaarplannen koppelen. Dat bespreken we morgen ook.

Met groet,

[REDACTED]

Met vriendelijke groet, / With kind regards,

[REDACTED]

senior beleidsmedewerker Maritiem

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap / Ministry of Education, Culture and Science

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / Cultural Heritage Agency

Smallepad 5 | 3811 MG | Amersfoort

Postbus 1600 / P.O. Box 1600 | 3800 BP | Amersfoort | The Netherlands

.....
[Redacted]

[Redacted]

[Redacted] [@cultureelerfgoed.nl](mailto:[Redacted]@cultureelerfgoed.nl)

Bekijk hier het nieuwe E-magazine van het Maritiem Programma!

(also available in English)

<http://www.maritiemprogramma.nl/magazine/>

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Onderwerp: concept verslagen evaluatie pilot
Datum: vrijdag 20 oktober 2017 10:41:00
Bijlagen: [concept-verslag Nabespreking Rijkspartners.docx](#)
[concept-verslagevaluatie pilot noordzee 121017.docx](#)

Beste allemaal,

Bijgevoegd vinden jullie het conceptverslag van de evaluatie pilot Noordzee van 12 oktober. Ik heb het in tweeën geknipt, d.w.z. de evaluatie met Duikteam de Zeester en de nabespreking van de rijkspartners. Graag jullie opmerkingen/aanvullingen. Dan verspreid ik het evaluatie-verslag daarna breder.

Groet,
[redacted]

Met vriendelijke groet, / With kind regards,

[redacted]
senior beleidsmedewerker Maritiem

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap / Ministry of Education, Culture and Science

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / Cultural Heritage Agency
Smallepad 5 | 3811 MG | Amersfoort
Postbus 1600 / P.O. Box 1600 | 3800 BP | Amersfoort | The Netherlands

.....
[redacted]
[redacted]
[redacted]@cultureelerfgoed.nl

Bekijk hier het nieuwe E-magazine van het Maritiem Programma!
(also available in English)
<http://www.maritiemprogramma.nl/magazine/>

Van: [redacted]
Aan: [redacted]@rws.nl;
Onderwerp: concept verslag evaluatie pilot Noordzee
Datum: vrijdag 27 oktober 2017 13:56:00
Bijlagen: [concept-verslag evaluatie pilot noordzee 121017.docx](#)

Beste mensen,

Hierbij het conceptverslag van de evaluatie pilot Noordzee. Graag jullie opmerkingen, zodat ik die kan verwerken en het verslag definitief kan maken.

Groet en goed weekend,

[redacted]

Met vriendelijke groet, / With kind regards,

[redacted]

senior beleidsmedewerker Maritiem

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap / Ministry of Education, Culture and Science

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / Cultural Heritage Agency
Smallepad 5 | 3811 MG | Amersfoort
Postbus 1600 / P.O. Box 1600 | 3800 BP | Amersfoort | The Netherlands

.....
[redacted]
[redacted]
[redacted]@cultureelerfgoed.nl

Bekijk hier het nieuwe E-magazine van het Maritiem Programma!
(also available in English)
<http://www.maritiemprogramma.nl/magazine/>

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: ingevuld vondstformulier
Datum: maandag 20 november 2017 20:27:22

[REDACTED],

Bijgaand een ingevuld vondstformulier en de foto van het plaatje van de E5

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

.....
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 2 februari 2018 16:40
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: Vragen Britse journalisten nav activiteiten Nederlandse duikers op wrakken - morgen reactie nodig

Dank allen voor de opmerkingen. Ik heb dit verstuurd:

Shipwrecks often have multiple values, being cultural historical, ecological or as places of commemoration (graves). In general divers and amateur archaeologists are visiting wreck sites on the North Sea regularly, most of them with good intentions. We are aware that activities like these occasionally are taking place on the North Sea. Although protecting cultural heritage underwater is a shared responsibility and we are not the only party accountable, we are taking the matter very seriously. In a few cases, agreements with divers have been made to do surveys on unidentified wreck sites. If necessary, they are allowed to take up objects for identification. This has been committed into an agreement with the divers, therefore this should only happen under strict regulations of the

██████████, het is dus inderdaad net verstuurd, maar ik vermoed dat hier vervolgvragen op komen en we maken een Q&A waarin we volledig kunnen zijn. Het document met Q's volgt later,

Groet,

Van: [REDACTED]

Verzonden: vrijdag 2 februari 2018 16:33

Aan: _____

CC: [REDACTED]

Onderwerp: RE: Vragen Britse journalisten nav activiteiten Nederlandse duikers op wrakken - morgen reactie nodig

Ik reageer te laat, maar evt kun je toevoegen dat de Nederlandse regering zeer recent de wetgeving heeft aangepast om handhaving van schending van cultureel erfgoed onder water beter mogelijk te maken. En o.l.v. Egi is er een handhavingsplan gemaakt (met kustwacht en OM).

Van: [REDACTED]

Verzonden: vrijdag 2 februari 2018 14:49

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: RE: Vragen Britse journalisten nav activiteiten Nederlandse duikers op wrakken - morgen reactie nodig

Beste allen,

Het lukt ons niet om voor de deadline specifieke antwoorden te geven op de door Britse journalisten gestelde vragen (zie hieronder). Daarom zijn we voornemens vanuit woordvoering een kort statement af te geven naar beide journalisten:

'We are aware that these activities are taking place on the North Sea. In general divers and amateur archaeologists are visiting wreck sites on the North Sea regularly, most of them with good intentions. Shipwrecks often have multiple values, being cultural historical, ecological or as places of commemoration (graves). Although we are not the only accountable for protecting cultural heritage underwater, we are taking the matter very seriously. In a few cases, agreements with divers have been made to do surveys on unidentified wreck sites. If necessary, they are allowed to take up objects for identification. This has been committed into an agreement with the divers, therefore this should only happen under strict regulations of the government. Violation of these rules will be taken very seriously and investigated by the Dutch government, in cooperation with our British and German counterparts. In the Netherlands the Heritage Inspection has the lead in law enforcement.

We willen dit rond 15.45 uur versturen, dus graag zsm reactie. Ik stel voor dat we daarnaast verder gaan met een Q&A. We maken vanuit comm/woordvoering een document aan dat we later delen. Dank alvast voor jullie medewerking.

Groet,

Van: [REDACTED]

Verzonden: vrijdag 2 februari 2018 9:33

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: RE: Vragen Britse journalisten nav activiteiten Nederlandse duikers op wrakken - morgen reactie nodig

Hoi [REDACTED],

Ik wil uiteraard graag meedenken met woordvoeringslijn, maar op onderstaande vragen heb ik het antwoord helaas niet. Ik denk dat [REDACTED] wel eens meer zou kunnen weten.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 2 februari 2018 9:15
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]

Onderwerp: Re: Vragen Britse journalisten nav activiteiten Nederlandse duikers op wrakken - morgen reactie nodig

Hoi [REDACTED] ea,

Vervelend dat je ziek bent, beterschap.
Uiteraard heb ik al contact gelegd met beide journalisten.

Wie kan mij dan helpen met onderstaande vragen en opstellen wvlijn, wie heeft de info?

Vorige week kregen we ook al vragen van de BBC en ook the Guardian zit op het dossier Javazee, dus ik zie wel afbreukrisico als we dit niet op orde hebben en niet kunnen antwoorden.

Groet,
[REDACTED]

Op 2 feb. 2018 om 08:13 heeft [REDACTED] [@cultureelerfgoed.nl](mailto:[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl) het volgende geschreven:

Hoi allemaal,
Ik ben helaas door het griepvirus geveld. Ik kan nog wel meelezen en nog wat input leveren, maar een heel actieve rol zal ik vandaag niet spelen.
Nb de journalist van de daily mail wilde graag binnen 24 uur antwoord. Waarschijnlijk wijs om vanochtend in ieder geval iets van ons te laten horen, al is het maar om te zeggen dat we er mee bezig zijn.
Groet
[REDACTED]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 1 feb. 2018 om 22:27 heeft [REDACTED] [@cultureelerfgoed.nl](mailto:[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl) het volgende geschreven:

Hoi [REDACTED],

We ([REDACTED] stuurde door naar woordvoering) ontvingen vandaag van twee Britse journalisten, Daily Mail en een freelance journalist/archeoloog, vragen nav het (illegaal?) bergen van objecten door Nederlandse duikteams op Britse onderzeeërs in Nederlandse wateren. Zie bijgevoegd document met de vragen, dit bevat ook al een concept antwoord opgesteld door [REDACTED]. Ik wil graag met jullie een woordvoeringslijn opstellen om te gebruiken bij de beantwoording van deze vragen, en mogelijk nieuwe vragen. Op dit moment zijn we intensief bezig met het Javazee dossier, en die link wordt ook door een van de journalisten gelegd. Goed om hier zorgvuldig mee om te gaan.

Om onze rol hierin helder te krijgen:

- Zijn er objecten geborgen van Britse wrakken en is dat bij de RCE gemeld?

- Wanneer speelde dit en wisten we van deze activiteiten?
- Vonden deze activiteiten plaats voor, na of tijdens de pilot die we met duikteams gestart zijn op de Noordzee? Wat is de status van deze pilot?
- Was het bergen illegaal? Hebben we dit onderzocht?
- Was het mogelijk om hierop te handhaven? Zo nee, waarom niet, zo ja, hebben we dat geprobeerd?
- Wat is de aanleiding voor deze journalisten om nu vragen te stellen hierover, speelt er op het moment iets mbt deze zaak?

Verwachten jullie dat anderen hier ook op bevraagd worden? De duikteams zelf, Rijkswaterstaat, Defensie, stichtingen nabestaanden? Is het zinvol om in ieder geval met de rijkspartners onze antwoorden af te stemmen?

Morgenochtend graag contact, dank alvast.

Groet,

██████████

<Vragen Britse journalisten nav activiteiten Nederlandse duikers op wrakken.docx>

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@gmail.com>
Verzonden: maandag 5 februari 2018 9:27
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Request for Media Comment regarding Java Sea and North Sea wreck looting

[REDACTED]

Also my apologies that the auto correct on my phone changed your name to that of an area of London and I pressed send before I noticed.

Best wishes

[REDACTED]

On 5 Feb 2018 08:23, [REDACTED]@gmail.com> wrote:

Dear [REDACTED],

Many thanks for this. Unfortunately I am out most of today and won't be able to pick up calls.

I am working at home tomorrow however so if you are able, and feel it would help we could talk then.

Best wishes

[REDACTED]

On 4 Feb 2018 16:23, [REDACTED]@cultureelerfgoed.nl> wrote:
Dear [REDACTED],

Thank you very much for updating the article so quickly and adding our statement.

I will discuss your follow up questions and get back to you. Perhaps over the phone tomorrow, I will let you know in advance.

Best wishes,

[REDACTED]

Op 4 feb. 2018 om 16:49 heeft [REDACTED]@gmail.com> het volgende geschreven:

Dear [REDACTED],

Thanks very much for getting back to me, particularly as it is Sunday,.

I am sorry if there was a break down in communications at some point because given the sensitivity of this I don't want to risk misrepresenting anybody involved, but after your

acknowledgement promising a comment I did not see a reply from you until your email this morning.

Anyway, I have now updated the story to reflect the agency's statement and and notified the update on social media where the link to the original article was posted..

I do have some follow up questions however.

1. I have been told by a UK based specialist in maritime law that the Convention on Salvage to which the Netherlands and UK are States Parties and the concept of Sovereign Immunity requires that the UK gives consent to any recovery of any material from Royal Navy vessels. If that is the case why did the Heritage Agency apparently give permission to recover artifacts from Royal Navy vessels? Did the Ministry of Defence, or any other Government agency in the UK give consent to the recovery of artifacts, and if so which agencies and which vessels were involved? Or does the Netherlands interpret the law and convention concerned differently?

2. I have also been told that a German submarine, identified as SMS U31, lies in the UK part of the North Sea, bringing her under the jurisdiction of the UK and the UK Marine and Coastal Access Act administered by the Marine Management Organisation [MMO]. I also understand from material in the public domain that the dive team Lamlash-Haarlem recovered material from the wreck. I have also been told that other objects, including at least an access hatch, may have been removed from that wreck too, this time by another dive team, named to me as Duik de Noordzee Schoon. Is the Dutch Cultural Heritage Agency aware of this activity and does the agency agree the position of the wreck is within the UK area of the North Sea and any activity on it should be licenced by the MMO?

Thanks again for your help. If you or colleagues want to discuss this by phone I am available on [REDACTED] as well as Skype [User name: [REDACTED]] and What's App

Best wishes

[REDACTED]

On 4 February 2018 at 07:56, [REDACTED]
[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl> wrote:

Dear [REDACTED],

I just saw your article has been published. We did sent you an email to comment but I never got a reply.

Could you please rectify this in your story? You can find the statement I sent you on behalf of the Cultural Heritage Agency of the Netherlands below.

If you have any further questions, please contact me, I will be happy to help.

Kind regards,

[REDACTED]

Shipwrecks often have multiple values, being cultural historical, ecological or as places of commemoration (graves). In general divers and amateur archaeologists are visiting wreck sites on the North Sea regularly, most of them with good intentions. We are aware that activities like these occasionally are taking place on the North Sea. Although protecting cultural heritage underwater is a shared responsibility and we are not the only party accountable, we are taking the matter very seriously. In a few cases, agreements with divers have been made to do surveys on unidentified wreck sites. If necessary, they are allowed to take up objects for identification. This has been committed into an agreement with the divers, therefore this should only happen under strict regulations of the government. Violation of these rules will be taken very seriously and investigated by the Dutch government, in cooperation with our British and German counterparts. In the Netherlands the Heritage Inspection has the lead in law enforcement.

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 1 feb. 2018 om 21:38 heeft [REDACTED]
[REDACTED] <[\[REDACTED\]@cultureelerfgoed.nl](mailto:[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl)> het volgende geschreven:

Dear [REDACTED]

[REDACTED] forwarded your question to me. I will discuss this with colleagues of our archaeology and policy departments and will try to get the information to comment on your questions. We will send you a reply by tomorrow evening.

Yours sincerely,

[REDACTED]
Cultural Heritage Agency of the Netherlands, [REDACTED]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [REDACTED]
Datum: 1 februari 2018 om 16:41:48 CET
Aan: [REDACTED] <[\[REDACTED\]@cultureelerfgoed.nl](mailto:[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl)>
Onderwerp: Request for Media Comment regarding Java Sea and North Sea wreck looting

Dear [REDACTED]

My name is [REDACTED] and I am a UK archaeologist and researcher specialising in heritage crime issues, particularly those relating to illicit salvage.

I am currently writing articles for thePipeline heritage news website [<http://thepipeline.info>] and for Britain At War magazine [<http://www.britainatwar.com/>] about the theft of metal and artifacts from military vessels in the North Sea.

While researching this story I have recieved information, including photographs, which appear to show that the Royal Navy submarines E3, E17, E26 and E47 and the German cruiser SMS Mainz and at least one U-boat have all been the subject of unlicenced salvage and the unrecorded removal of objects by divers based in the Netherlands, including from Dive Team Zeestar and Dive Team Ecuador.

I am also told that the Dutch authorities have received the same information.

Could you therefore comment on the following questions.

Do the Dutch authorities believe this information to be credible?

If the information is credible, what actions has the Dutch heritage agency and its partners taken to prevent further thefts from these wrecks?

I am informed that at least one of the wrecks, is lying within Dutch territorial waters has been visited recently and that material was removed illegally. Therefore the removal was also illegal under Dutch heritage law, in the light of that what efforts have the Dutch authorities taken to investigate the unauthorised removal of material from these wrecks and prosecute those responsible.

Have the Dutch authorities received support from the UK authorities, in particular Historic England and the UK Ministry of Defence?

Finally, are the Dutch authorities concerned that, at the same time as people in the Netherlands are rightly angry at the looting of HNMS Java and De Ruter, and other ships in the Java Sea, Dutch nationals appear to be treating British and German naval vessels with similar disdain?

My initial deadline is tomorrow evening [Friday] and my final deadline for Britain at War is next Tuesday [6 February] so any comment you can offer would be very helpful.

Yours sincerely

--

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

This e-mail and any attachments are confidential and intended for the addressee only. If you receive this e-mail in error you may not act on, or pass on, any information contained herein and must inform the sender immediately.

This e-mail was checked and believed to be virus free when sent but you are reminded you are responsible for checking all your e-mail and attachments for viruses

The author endeavours to follow the codes of practice of the Chartered Institute for Archaeologists [CIfA] as being the current best practice for personal conduct within archaeological investigations and the Code of Conduct of the UK National Union of Journalists as representing best practice in factual writing and reporting. Thus any opinions contained herein are those of the author alone and where they concern Historical, Archaeological or factual matters, they represent the best understanding of the evidence and information available at the time of writing and may be subject to change if further evidence or information is discovered.

Therefore the author takes no responsibility for any action, taken by any party, relating to the issues discussed above.

--

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED]

This e-mail and any attachments are confidential and intended for the addressee only. If you receive this e-mail in error you may not act on, or pass on, any information contained herein and must inform the sender immediately.

This e-mail was checked and believed to be virus free when sent but you are reminded you are responsible for checking all your e-mail and attachments for viruses

The author endeavours to follow the codes of practice of the Chartered Institute for Archaeologists (CIfA) as being the current best practice for personal conduct within archaeological investigations and the Code of Conduct of the UK National Union of Journalists as representing best practice in factual writing and reporting. Thus any opinions contained herein are those of the author alone and where they concern Historical, Archaeological or factual matters, they represent the best understanding of the evidence and information available at the time of writing and may be subject to change if further evidence or information is discovered.

Therefore the author takes no responsibility for any action, taken by any party, relating to the issues discussed above.

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Van: [REDACTED]@dailymail.co.uk]

Verzonden: dinsdag 6 februari 2018 12:46

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: RE: newspaper inquiry regarding items removed from submarine wrecks

Hi – just to let you know a short piece appeared in our print edition this morning and online, but for some reason the Ministry of Defence comment wasn't included:

<http://www.dailymail.co.uk/news/article-5355907/Divers-accused-scavenging-military-memorabilia.html>

So there is probably no need as things stand for you to address what they are saying, although other media outlets may obviously follow it up.

If you are able to give me more of a breakdown as to which artefacts were authorised for removal however that would be helpful.

Thanks for your help

[REDACTED]

From: [REDACTED]@cultureelerfgoed.nl]

Sent: 05 February 2018 21:22

To: [REDACTED]@dailymail.co.uk>

Subject: Re: newspaper inquiry regarding items removed from submarine wrecks

Ok, I understand. Thank you for getting back to me,

[REDACTED]

Op 5 feb. 2018 om 20:12 heeft [REDACTED]@dailymail.co.uk> het volgende geschreven:

Thanks for letting me know, I'm afraid that's not something we're able to do for any of the parties referred to - but as things stand I haven't had confirmation of the article appearing tomorrow

[REDACTED]

On Mon, Feb 5, 2018 at 6:48 PM +0000, [REDACTED]
[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl> wrote:

Dear [REDACTED],

Thanks again for forwarding this and talking over the phone earlier. At this time we have nothing to add to our earlier statement.

Would it be possible to send us a preview of the article?

Kind regards,

[REDACTED]

Op 5 feb. 2018 om 18:08 heeft [REDACTED] [\[REDACTED\]@dailymail.co.uk](mailto:[REDACTED]@dailymail.co.uk) het volgende geschreven:

Dear [REDACTED] – I realise this is very late in the day, but I wanted to let you know the Ministry of Defence in this country has now issued the following statement condemning the removal of artefacts – we are planning on running a piece in Tuesday's print edition and hopefully online too, I will include your line but I wanted to let you know what our MoD are saying:

"We are aware of these claims, which are of great concern, the appropriate officials are investigating as a matter of some urgency. The British Government condemns the unauthorised disturbance of any wreck containing human remains.

"Under International Law naval warships and associated artefacts enjoy protection through Sovereign Immunity. International law also provides for protection for war graves. Desecration of wrecks of war and merchant vessels causes distress to loved ones of those lost on board and is against international law.

"It is British Government policy that our military wrecks are offered appropriate protection and management. A military wreck should remain undisturbed and those who lost their lives onboard should be allowed to rest in peace.

"It should be appreciated that, given the vast locations of Royal Navy wrecks around the world, that there are limitations on what protection we can provide, but we will continue to work with regional governments and partners to prevent inappropriate activity on the wrecks of Royal Navy vessels. Where we have evidence of desecration of these sites, we will take appropriate action."

From: [REDACTED]
[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl]
Sent: 02 February 2018 16:13
To: [REDACTED]@dailymail.co.uk>
Subject: Re: newspaper inquiry regarding items removed from submarine wrecks

Dear [REDACTED],

You're welcome!

I'm afraid we would need more time to answer that specific question. Is it ok if we let you know next week?

Kind regards,
[REDACTED]

Op 2 feb. 2018 om 16:49 heeft [REDACTED]
[REDACTED]@dailymail.co.uk> het volgende geschreven:

Dear [REDACTED]

Thanks very much for that (and thank you for taking the trouble to write me a statement in English – I doubt whether a British government agency would offer the same service to a Dutch journalist!).

Are you able to specify whether any or all of the items listed on my original email as having allegedly been salvaged were authorised for removal by you?

I understand that items taken by divers from Zeester include a periscope, escape dress, flag, lamp and grease jar from E3 as well as an oil reservoir from E26. I also understand there are plans to raise the conning tower from E5.

Otherwise I think that's all I need.

Thanks

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

From: [REDACTED]
[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl]
Sent: 02 February 2018 15:28
To: [REDACTED]<[REDACTED]@dailymail.co.uk>
Subject: RE: newspaper inquiry regarding items
removed from submarine wrecks

Dear [REDACTED],

Please note our statement below, on behalf of the Cultural Heritage Agency of the Netherlands, commenting on your questions. I hope this is useful.

Shipwrecks often have multiple values, being cultural historical, ecological or as places of commemoration (graves). In general divers and amateur archaeologists are visiting wreck sites on the North Sea regularly, most of them with good intentions. We are aware that activities like these occasionally are taking place on the North Sea. Although protecting cultural heritage underwater is a shared responsibility and we are not the only party accountable, we are taking the matter very seriously. In a few cases, agreements with divers have been made to do surveys on unidentified wreck sites. If necessary, they are allowed to take up objects for identification. This has been committed into an agreement with the divers, therefore this should only happen under strict regulations of the government. Violation of these rules will be taken very seriously and investigated by the Dutch government, in cooperation with our British and German counterparts. In the Netherlands the Heritage Inspection has the lead in law enforcement.

If you have more questions in the near future, please send us an email or call me: [REDACTED]
[REDACTED], we will be happy to help you.

Kind regards,
[REDACTED]

Van: [REDACTED]<[REDACTED]@dailymail.co.uk]

Verzonden: vrijdag 2 februari 2018 11:18

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: RE: newspaper inquiry regarding items
removed from submarine wrecks

Dear [REDACTED]

Ok thanks for that, I look forward to hearing from you – incidentally i'm in touch with the Zeester diving team for their perspective on why these items are being salvaged, they tell me it has been done with official permission

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

From: [REDACTED]
[REDACTED] [@cultureelerfgoed.nl](mailto:[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl)
Sent: 01 February 2018 20:45
To: [REDACTED] [@dailymail.co.uk](mailto:[REDACTED]@dailymail.co.uk)>
Cc: [REDACTED]
[REDACTED] [@cultureelerfgoed.nl](mailto:[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl)>
Subject: RE: newspaper inquiry regarding items removed from submarine wrecks

External Sender

Dear [REDACTED]

[REDACTED] forwarded your request. Thank you for contacting us. I will discuss this with colleagues of our archaeology and policy departments and will try to get the information to comment on your questions. We will send you a reply by tomorrow afternoon. If you want to talk over the phone, please find my number below.

Yours sincerely,

[REDACTED]

Cultural Heritage Agency of the Netherlands, [REDACTED]
[REDACTED]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [REDACTED]
[REDACTED] [@dailymail.co.uk](mailto:[REDACTED]@dailymail.co.uk)>

Datum: 1 februari 2018 om 12:14:02 CET

Aan: [REDACTED]@cultureelerfgoed.nl"

[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl>

**Onderwerp: newspaper inquiry
regarding items removed from
submarine wrecks**

Dear [REDACTED]

I hope you don't mind my contacting you in English – as I think you are aware, I am researching an article concerning the removal of items from wrecked British submarines off the Dutch coast by local diving groups, and I would be very grateful if you would give me some information regarding the heritage agency's stance on what's been happening.

I understand that items taken by divers from Zeester include a periscope, escape dress, flag, lamp and grease jar from E3 as well as an oil reservoir from E26. I also understand there are plans to raise the conning tower from E5. I gather the removal of some of these items has been registered with the heritage agency while others have not been.

I have spoken to [REDACTED] from Mast who tells me this contravenes both Dutch law and international conventions and believes more should be done to protect these wrecks, as difficult as that of course is.

These submarines are obviously the last resting place of dozens of British seamen and their descendants have been upset at seeing pieces of kit and personal possessions taken to the surface – some even regard what's happened as looting.

We are looking to publish an article on Saturday highlighting the items' removal so I would very much like to get some input from the heritage agency, ideally over the next 24 hours or so, in order

In particular, could you let me know if any divers have been prosecuted for removing items from First World War wrecks within Dutch waters in recent years, ie since 2014, or whether steps are being taken to stop this happening?

Please could you let me know if you have received this email and will be able to respond? If you prefer I can call you, or you can ring me on [REDACTED]

Thanks

114

[illegible]

This e-mail and any attached files are intended for the named addressee only. It contains information, which may be confidential and legally privileged and also protected by copyright. Unless you are the named addressee (or authorised to receive for the addressee) you may not copy or use it, or disclose it to anyone else. If you received it in error please notify the sender immediately and then delete it from your system. Associated Newspapers Ltd.
Registered Office: Northcliffe House, 2 Derry St, Kensington, London, W8 5TT. Registered No 84121 England.

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: Fwd: Dutch divers on RN wrecks
Datum: woensdag 21 februari 2018 9:11:09
Bijlagen: [Newsletter 2 LO Project Subident01 Final 21012018.pdf](#)
[MAST logo_small.jpg](#)

Hi [REDACTED] (I don't know if you got my last email so I'm sending it again from a different account in case it went o spam?)

[REDACTED] (below) as directed me towards you for an answer regarding the illegal looting of Royal Navy Sovereign Immune vessels in Dutch waters, namely the HMS E3 and E5. I know that you have a "heritage" law that allows divers to "look, not touch" and in certain instances remove something for identification purposes. However, according to the newsletter from the Dutch divers (attached) they are doing far more than simple ID. they are in fact looking sites which are the last resting places of men who died for the country, and doing this in a particularly macabre way.

I was wondering what the Dutch legislation actually says as these divers are also contravening article 4 of the International Convention on Salvage 1989 under which vessels are not allowed to be touched. The Netherlands, too are signators to this convention so the vessels should be protected under this law. [REDACTED] mentioned that divers can be fined, but I think this is under your heritage law only. Please can you explain how the divers are being allowed to get away with this? Also if they are or have been prosecuted, what was the result? Is there any intention to pursue them for breaching the International Salvage Convention, and presumably your heritage laws too?

Many thanks

[REDACTED]

[REDACTED]

<http://www.thisismast.org>

On Twitter: <https://twitter.com/MASTArchaeology>

On Facebook: <https://www.facebook.com/MastArchaeology>

MAST is a company limited by guarantee, registered in England and Wales, number 07455580 and charity number 1140497. This e-mail is classified as confidential unless otherwise stated.

Begin forwarded message:

From: [REDACTED]
Subject: RE: [Spam:*****] Dutch divers on RN wrecks
Date: 15 February 2018 at 07:43:59 GMT
To: [REDACTED]
Cc: [REDACTED] [@cultureelerfgoed.nl](mailto:[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl)>

Dear [REDACTED]

The questions from the journalist and Lord Howe are being answered. As said before, I leave the answering to those that are at the moment in a better position to do that because they are involved in the law enforcement and the making of agreements with those groups. Can you email [REDACTED] directly so that she can answer you about this? Ofcourse we have a Heritage Law that can be active up to 24 miles, this new law is in place since July 2016. For us it is look but don't touch. Different than your laws where you have to hand over to the Receiver of wreck. So the law within our borders (be aware not all are that close to the shore) is very strict. So then it comes to law enforcement and especially proof where and especially when. But again: please mail [REDACTED], she is from our Policy department:
[\[REDACTED\]@cultureelerfgoed.nl](mailto:[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl)

Cheers, [REDACTED]

-----Original Message-----

From: [REDACTED]
Sent: woensdag 14 februari 2018 16:20
To: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Subject: [Spam:*****] Dutch divers on RN wrecks

Hi [REDACTED]

Just getting in touch again as you were going to let me know whether you've prosecuted any of those divers on the E3 and E5 for desecrating the sites. It's obviously one thing to raise one artefact for id and totally another raising what they have being and posing in macabre ways with their loot just as the submarine escape helmets.

I just wondered how the law operates with you and whether they risk prosecution?

Thanks!

[REDACTED]

Sent from my iPhone

[REDACTED]

[REDACTED]

This e-mail is classified as confidential unless otherwise stated.

Meldformulier maritieme vondsten – IJzeren scheepswrakken Noordzee v0.3 Melder van de vondst: **Wrakduikteam Zeester**Vinder van de vondst: [REDACTED]

Datum gevonden: 23.....-.....09.-..2017

Vinder maakt zelf ook melding: ~~Ja~~ / Nee

Adres: .....

Postcode: .....

Plaats: .....

Tel: .....

Email: .....

Positiegegevens

Hydro nr.: .....

Positie WGS84: .....° ..... ' ..... N / .....° ..... ' ..... O

Wraknaam: .....E5.....

Locatie: Noordzee / ~~Waddenzee~~ / ~~Dld.~~**Vondstbeschrijving**

Welke vondst is geborgen: traprede

Toestand: Compleet/~~fragment~~Vondst: Scheepsresten/~~lading~~/~~inboedel~~

Anders nl.: .....

Materiaal: ~~IJzer~~/Koper/~~Lood~~/~~Brons~~/~~Aardewerk~~/~~glaswerk~~

Anders nl.: .....

CollectieIn welke collectie: ~~Wrakduikteam Zeester~~ / vinder

Anders nl.: .....

Stelt de vinder het object ter beschikking voor educatieve doeleinden aan

Wrakduikteam Zeester: Ja / ~~Nee~~**Documentatie**

Nr./naam van foto's:

De documentatie wordt beheerd door: Wrakduikteam Zeester

VondstomstandighedenWaar is de vondst aangetroffen: In het wrak/~~naast het wrak~~/~~in de zeebodem~~Hoe is de vondst aangetroffen: ~~tijdens visnetten verwijderen~~/~~recreatie duik~~/onderzoekWas er kans dat deze vondst weg kon spoelen: Ja / ~~Nee~~Kan deze vondst bijdragen aan de identificatie van het wrak: ~~Ja~~ / Nee

Hoe kan deze vondst helpen bij identificatie?

Nadat het schoon gemaakt was, waren er geen tekens aanwezig op de traprede

Vondstlocatie, probeer met een kruis aan te geven waar je de vondst hebt gevonden.

